

В.В. Слободенюк, магістрантка, V курс, гр. ОАМ-23, ФОФ
Науковий керівник – к.е.н., доц. Т.П. Назаренко
Житомирський державний технологічний університет

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Метою дослідження є вивчення історичного розвитку внутрішнього аудиту, дослідження особливостей сучасного внутрішнього аудиту. Здійснивши аналіз наукових праць, присвячених проблемним питанням історичного розвитку внутрішнього аудиту свідчить, що питання історії розвитку внутрішнього аудиту досліджені в умовах трансформації економіки недостатньо, що обумовило проведення дослідження даного питання.

Значний внесок у розвиток внутрішнього аудиту належить, як українським, так і зарубіжним вченим: Р.А. Алборов, Н. Грицак, Ф.Ф. Бутинець, Н.П. Баришніков, А.М. Богомоллов, В.В. Бурцев, М. Васильєва, Н.А. Гніденко, С.І. Жминько, Т.О. Каменська, О.І. Кіреєв, В.С. Рудницький, Л.В. Сотнікова, О.А. Петрик та ін.

Розвиток ринкових відносин, виникнення недержавної форми власності суттєво змінили систему фінансового контролю в Україні. Потреба у гарантії достовірності, об'єктивності та законності фінансової звітності зумовила виникнення і подальший розвиток в Україні аудиту. Проте на протипагу зовнішньому аудиту внутрішній аудит підприємств ще не набув такого розвитку.

У літературних джерелах існують різні точки зору щодо часу виникнення внутрішнього аудиту. Вважають, що він зародився навіть раніше зовнішнього аудиту. Певна кількість науковців погоджуються з Шаповською Г. Л. І. і вважають, що він виник у XVI столітті, а інші погоджуються з Маккальською Г. Л. і вважають зародження внутрішнього аудиту у XIX столітті. На нашу думку взагалі внутрішній аудит зародився ще з початком виникнення виробництва товарів, продукції з метою контролю за діяльністю підприємств. Внутрішній аудит почав стрімко розвиватися після Другої світової війни. В 1941 році в Altamonte Springs, США було засновано Інститут Внутрішніх аудиторів - міжнародна професійна організація, яка отримала світове визнання її метою є розвиток та популяризація професії внутрішнього аудитора та розробка стандартів професійної діяльності.

Історія виникнення і розвитку внутрішнього аудиту в Україні вимірюється лише декількома роками, що принесли певні здобутки, успіхи та розчарування. Паралельно із виникненням аудиторської діяльності, у нашій державі постає необхідність у запровадженні професії внутрішнього аудитора шляхом створення відповідної організації, яка б об'єднала чинних внутрішніх аудиторів під своїм керівництвом. У зв'язку із цим у жовтні 2000 року в Україні створено Інститут внутрішніх аудиторів України (ІВАУ) або (сучасна назва) Всеукраїнський Інститут внутрішніх аудиторів (ВІВА). У травні 2006 року з ініціативи громадян України Всеукраїнської громадської організації було створено ще одну організацію «Гільдія Професійних Внутрішніх Аудиторів України» (ГПВАУ).

Дослідивши історію виникнення внутрішнього аудиту можна його розвиток поділити на чотири етапи:

- перший етап - 1998 – 2000 рр. - Становлення внутрішнього аудиту в банківській сфері України;
- другий етап - 2001 – 2002 рр. - Упровадження внутрішнього контролю та аудиту в сфері державного фінансового контролю;
- третій етап - 2003 – 2008 рр. - Розвиток внутрішнього аудиту, корпоративне управління і управління ризиками;
- четвертий етап - 2009 рік і дотепер. - Самоорганізація та подальший розвиток внутрішнього аудиту.

Аналізуючи перший етап становлення внутрішнього аудиту в банківській сфері України, то можна сказати, що відбулась зміна в регулюванні внутрішнього аудиту законодавчо, були затверджені ряд нормативних документів. Положення розроблено на підставі законів України “Про банки і банківську діяльність” “Про аудиторську діяльність” та нормативних актів НБУ.

На етапі упровадження внутрішнього контролю та аудиту в сфері державного фінансового контролю Указом Президента України було прийнято законодавчу базу, щодо впровадження внутрішнього аудиту у сфері державного фінансового контролю.

Розвиток внутрішнього аудиту, корпоративне управління і управління ризиками припадає на період 2003-2008 рр. було запроваджено Інститутом внутрішніх аудиторів десять основних принципів корпоративного внутрішнього аудиту, необхідних для розвитку повноцінного корпоративного управління.

На сьогодні у сфері внутрішнього аудиту відбувається його розвиток на території України та вдосконалення нормативно-правової бази, методології проведення внутрішнього аудиту та розробка рекомендацій, щодо, організації внутрішнього аудиту.

На жаль питання історичного аспекту виникнення внутрішнього аудиту досліджувалось недостатньо, саме тому вважаємо за потрібне продовжити більш детальний розгляд даного питання в подальших дослідженнях, для того щоб розкрити історичну необхідність впровадження внутрішнього аудиту.